

Veeseadusest põllumajandustootjale

§ 26¹. Valgala kaitse põllumajandustootmisest pärineva reostuse eest

(1) Põhja- ja pinnavee kaitseks põllumajandustootmisest pärineva reostuse (edaspidi *põllumajandusreostus*) ennetamiseks ja piiramiseks kehtestab [Vabariigi Valitsus](#) määrusega sõnniku, silomahla ja muude väetiste kasutamise ja hoidmise nõuded ning nende nõuete täitmise kontrollimise meetmed.
[RT I, 06.01.2016, 2 - jõust. 16.01.2016]

(1¹) Väetis käesoleva seaduse tähenduses on selline aine või valmistis, mille kasutamise eesmärk on kasvatatavate taimede varustamine toitainetega. Käesoleva seaduse tähenduses loetakse väetiseks ka sõnnik, virts, silomahl, kompost ning muud väetamiseks kasutatavad orgaanilised taimse või loomse päritoluga ained, mis otse või töödeldult mulda viiakse.
[RT I 2009, 1, 2 - jõust. 12.01.2009]

(1²) Eri tüüpi sõnniku toitainete sisalduse arvestuslikud väärtused ning sõnnikuhoidlate mahu arvutamise meetodika kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.
[RT I, 27.06.2013, 1 - jõust. 01.07.2014]

(1³) Sõnnik käesoleva seaduse tähenduses on loomaväljaheidet ning loomaväljaheidete ja allapanu segu, sealhulgas töödeldult.
[RT I, 06.01.2016, 2 - jõust. 16.01.2016]

(2) Põllumajanduses, haljastuses ja rekultiveerimisel reoveesette kasutamise nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) oma määrusega. Reoveesete käesoleva seaduse tähenduses on reoveest füüsikaliste, bioloogiliste või keemiliste meetoditega eraldatud suspensioon.

(3) Põllumajandusega tegelev isikul on soovitatav järgida head põllumajandustava. Hea põllumajandustava on käesoleva seaduse tähenduses üldtunnustatud tootmisvõtted ja -viisid, mille järgimise korral ei teki ohtu keskkonnale.
[RT I 2009, 1, 2 - jõust. 12.01.2009]

(4) Väetistega on lubatud anda põllumajanduskultuuridele aastas selline kasvuks vajalik kogus lämmastikku haritava maa ühe hektari kohta, mis on kehtestatud käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel.
[RT I, 06.01.2016, 2 - jõust. 16.01.2016]

(4¹) Sõnnikuga on lubatud anda haritava maa ühe hektari kohta kuni 170 kg lämmastikku aastas, sealhulgas loomade karjatamisel maale jäävas sõnnikus sisalduv lämmastik.
[RT I, 06.01.2016, 2 - jõust. 16.01.2016]

(4²) [Kehtetu - [RT I, 06.01.2016, 2](#) - jõust. 16.01.2016]

(4³) Väetise laotamine pinnale on keelatud haritaval maal, mille maapinna kalle on üle 10 protsendi. Kui maapinna kalle on 5–10 protsenti, on pinnale väetise laotamine keelatud 1. oktoobrist kuni 20. märtsini. Erandina on kaldega alal pinnale väetise laotamine lubatud käesoleva paragrahvi lõike 4¹¹ alusel sätestatud juhtudel.
[RT I, 06.01.2016, 2 - jõust. 16.01.2016]

(4⁴) Lämmastikku sisaldavaid mineraalväetisi ei tohi laotada 15. oktoobrist kuni 20. märtsini ja vedelsõnnikut ei tohi laotada 15. novembrist kuni 20. märtsini ega muul ajal, kui maapind on kaetud lumega, külmunud või perioodiliselt üle ujutatud või veega küllastunud.
[RT I, 27.12.2016, 2 - jõust. 01.01.2018]

(4⁴) Lämmastikku sisaldavaid mineraalväetisi ei tohi laotada 15. oktoobrist kuni 20. märtsini ja vedelsõnnikut ei tohi laotada 1. novembrist kuni 20. märtsini ega muul ajal, kui maapind on kaetud lumega, külmunud või perioodiliselt üle ujutatud või veega küllastunud.
[RT I, 27.12.2016, 2 - jõust. 01.12.2018]

(4⁵) Kasvavate kultuurideta põllul tuleb sõnnik pärast laotamist mulda viia 48 tunni jooksul.
[RT I, 27.06.2013, 1 - jõust. 01.07.2014]

(4⁵) Kasvavate kultuurideta põllul tuleb sõnnik lämmastikühendite lendumise ja pinnaveega ärakande vältimiseks mulda viia võimalikult kiiresti, kuni 24 tunni jooksul laotamise lõpetamisest arvates.

[[RT I, 06.01.2016, 2](#) - jõust. 01.01.2021]

(4⁶) Kasvavate kultuuridega kaetud haritavale maale tohib 1. novembrist kuni 30. novembrini laotada sõnnikut juhul, kui see 48 tunni jooksul mulda viiakse.

[[RT I, 27.06.2013, 1](#) - jõust. 01.07.2014]

(4⁶) Ületalve jäetavale taimikuga pinnale tohib tahe- ja sügavallapanusõnnikut laotada kuni 15. oktoobrini.

[[RT I, 06.01.2016, 2](#) - jõust. 01.01.2021 - teine lause välja jäetud (RT I, 27.12.2016, 2)]

(4⁷) Tahe- ja sügavallapanusõnnikut ning muid orgaanilisi väetisi ei tohi laotada 1. detsembrist kuni 20. märtsini ega muul ajal, kui maapind on kaetud lumega, külmunud või perioodiliselt üle ujutatud või veega küllastunud.

[[RT I, 06.01.2016, 2](#) - jõust. 16.01.2016]

(4⁸) Sõnnikuga on lubatud anda haritava maa ühe hektari kohta kuni 25 kg fosforit aastas, sealhulgas fosfor, mis jääb karjatamisel maale loomade väljaheidetega. Haritavale maale sõnnikuga antava fosfori kogust võib vajaduse korral suurendada või vähendada arvestusega, et jooksva viie aasta keskmisena antud fosfori kogus ei ületa 25 kg hektari kohta.

[[RT I, 06.01.2016, 2](#) - jõust. 16.01.2016]

(4⁹) Looduslikul rohumaal on keelatud kasutada väetisi, välja arvatud loomade karjatamisel maale jäävas sõnnikus sisalduv lämmastik ja fosfor, mille kogus ei tohi ületada käesoleva paragrahvi lõigetes 4¹ ja 4⁸ sätestatud lämmastiku ja fosfori piirnorme.

[[RT I, 06.01.2016, 2](#) - jõust. 16.01.2016]

(4¹⁰) Looduslik rohumaa käesoleva seaduse tähenduses on selline rohumaa, mida inimene ei ole mõjutanud väetamise, harimise, seemendamise ega muude võtetega. Looduslike rohumaaade hulka kuuluvad looduslikud karjamaad ja looduslikud niidud, sealhulgas aruniit, puisniit, rannaniit, looniit, lamminiit, sooniit ja puiskarjamaa.

[[RT I, 06.01.2016, 2](#) - jõust. 16.01.2016]

(4¹¹) Maapinna kalde määramise ja kontrollimise alused ning erandid kaldega alade väetamisel kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

[[RT I, 06.01.2016, 2](#) - jõust. 16.01.2016]

(4¹²) Maapinna kalde määramisel lähtutakse muu hulgas Maa-ameti Eesti topograafia andmekogusse kantud kõrgusandmetest.

[[RT I, 06.01.2016, 2](#) - jõust. 16.01.2016]

(4¹³) [Valdkonna eest vastutav minister](#) võib määrusega kehtestada põllumajandusloomade välipidamisest lähtuva keskkonnamiski vähendamise ja keskkonnaohu vältimise nõuded.

[[RT I, 06.01.2016, 2](#) - jõust. 16.01.2016] (ei ole hetkel kehtestatud)

(4¹⁴) Vedelsõnniku paisklaotamine on keelatud 20. septembrist kuni 20. märtsini ja muul ajal, kui maapind on kaetud lumega, külmunud või perioodiliselt üle ujutatud või veega küllastunud.

[[RT I, 27.12.2016, 2](#) - jõust. 06.01.2017]

(4¹⁵) Käesoleva paragrahvi lõikes 4⁴ sätestatud vedelsõnniku laotuskeelu alguse võib Keskkonnaamet, arvestades ilmastiku- ja vegetatsioonitingimusi, kehtestada alates 1. novembrist.

[[RT I, 27.12.2016, 2](#) - jõust. 01.01.2018]

(4¹⁵) Käesoleva paragrahvi lõikes 4⁴ sätestatud vedelsõnniku laotuskeelu alguse võib Keskkonnaamet, arvestades ilmastiku- ja vegetatsioonitingimusi, kehtestada alates 15. oktoobrist.

[[RT I, 27.12.2016, 2](#) - jõust. 01.12.2018]

(5) Allikate ja karstilehtrite ümbruses on 10 meetri ulatuses veepiirist või karstilehtrite servast keelatud väetiste ja taimekaitsevahendite kasutamine ning vee kvaliteeti ohustav muu tegevus.

(6) Põllumajandusmaa ühe hektari kohta tohib pidada aasta keskmisena kuni kahele loomühikule vastaval hulgal loomi. Rohkem kui kahele loomühikule vastaval hulgal loomi ühe hektari kohta tohib pidada nõuetekohase mahutavusega sõnnikuhoidla või sõnniku- ja virtsahoidla ning sõnniku laotamislepingu või ostu-müügilepingu

olemasolu korral. Põllumajandusloomade loomühikuteks ümberarvutamise koefitsiendid kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

[[RT I 2009, 1, 2](#) - jõust. 12.01.2009]

(7) [Valdkonna eest vastutav minister](#) võib määrusega kehtestada põlluraamatusse kantavate täpsustatud andmete loetelu. (*ei ole kehtestatud hetkel*)

[[RT I, 06.01.2016, 2](#) - jõust. 16.01.2016]

(8) Põllumajandusega tegelev isik peab pidama põlluraamatut, millesse tuleb muu hulgas kanda järgmised andmed:

- 1) nimi ja isikukood või äriregistri või maksukohustuslaste registri kood;
- 2) põllumassiivide loetelu, sealhulgas põllumassiivi kaart mõõtkavas 1 : 10 000, väiksemate kui 0,5 hektari suuruste põllumassiivide korral põllumassiivi kaart mõõtkavas 1 : 5000 või nende puudumisel katastrikaart või muu sobiv kaardimaterjal;
- 3) põllu number ja pindala;
- 4) põllul kasvatatav taimekultuur, taimeliik või muu põllumajandusmaa kasutamise viis;
- 5) loomade karjatamise korral andmed karjatamisperioodi, karjatatud loomade liigi ja arvu, karjamaa asukoha ning pindala kohta;

6) väetiste, sealhulgas kasutatud tahe- ja vedelsõnniku kogused, nende lämmastiku- ja fosforisisaldus, kasutamise aeg ning kasutatud meliorantide nimetus ja kogus;

7) sõnnikuauna moodustamise alguse ja lõpu kuupäev, aunast sõnniku või komposti laotamise kuupäev ning sõnnikuauna paiknemise koht põllumassiivi kaardil;

[[RT I, 27.12.2016, 2](#) - jõust. 06.01.2017]

8) taimekaitseaduse § 78 lõikes 6 nimetatud andmed;

Arvestuses näidatakse ära kasutatud **taimekaitsevahendi nimetus**, kasutuskorra **aeg, kulunorm, maa-ala** ja **taimekultuur**, mille peal taimekaitsevahendit kasutati. Taimekaitsevahendi kasutamise teenuse tellimise korral peab **teenuse saaja lisaks arvestust teenuse osutaja kohta**.

9) tehtud töö kuupäev;

[[RT I, 06.01.2016, 2](#) - jõust. 16.01.2016]

10) käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel kehtestatud väetise kasutamise nõuetes nimetatud asjakohaste kultuuride koristusjärgne tegelik saagikus.

[[RT I, 27.12.2016, 2](#) - jõust. 06.01.2017]

(9) Käesoleva paragrahvi lõike 8 punktides 4–10 nimetatud andmed kantakse põlluraamatusse iga põllu kohta.

[[RT I, 27.12.2016, 2](#) - jõust. 06.01.2017]

(10) Isik võib põlluraamatusse kanda muud asjakohased põllumajandusliku tegevusega seotud andmed.

[[RT I, 06.01.2016, 2](#) - jõust. 16.01.2016]

(11) Põlluraamatusse kantakse andmed tehtud tööde kohta kümne kalendripäeva jooksul töö tegemisest või lõpetamisest arvates.

[[RT I, 06.01.2016, 2](#) - jõust. 16.01.2016]

(12) Põllumassiivi või selle osa üleminekul uuele valdajale tuleb põllumassiivi või selle osa andmeid sisaldav põlluraamatu osa üle anda uuele valdajale, kes jätkab selle põlluraamatu osa pidamist.

[[RT I, 06.01.2016, 2](#) - jõust. 16.01.2016]

(13) Põlluraamatusse kantud andmeid säilitatakse kümme aastat andmete põlluraamatusse kandmisest arvates.

[[RT I, 27.12.2016, 2](#) - jõust. 06.01.2017]

(14) Põllumajandusega tegelev isik, kes kasutab 100 ja rohkem hektarit haritavat maad ning kasutab lämmastikku sisaldavaid väetisi, koostab igal aastal enne külvi või mitmeaastase kultuuri korral enne vegetatsiooniperioodi algust väetamisplaani.

[[RT I, 27.12.2016, 2](#) - jõust. 06.01.2017]

(14) Põllumajandusega tegelev isik, kes kasutab 50 ja rohkem hektarit haritavat maad ning kasutab lämmastikku sisaldavaid väetisi, koostab igal aastal enne külvi või mitmeaastase kultuuri korral enne

vegetatsiooniperioodi algust väetamisplaani.

[RT I, 27.12.2016, 2 - jõust. 01.01.2019]

(15) Väetamisplaani kantakse järgmised andmed:

- 1) kasvatatav kultuur ja selle planeeritav saak;
- 2) kasutada planeeritud väetise liik ja kogus ning taimede omastatava lämmastiku sisaldus väetises;
- 3) kasvatatava kultuuri ning selle planeeritava saagi saamiseks vajaliku lämmastiku tarve käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel kehtestatud asjakohaste nõuete järgi;
- 4) eelkultuuri mõju käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel kehtestatud asjakohaste nõuete järgi;
- 5) sõnniku järelmõju käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel kehtestatud asjakohaste nõuete järgi.

[RT I, 27.12.2016, 2 - jõust. 06.01.2017]

(16) Väetamisplaani võib pidada põlluraamatus.

[RT I, 27.12.2016, 2 - jõust. 06.01.2017]

(17) Väetamisplaani andmeid säilitatakse kümme aastat.

[RT I, 27.12.2016, 2 - jõust. 06.01.2017]

§ 26². Sõnniku ja virtsa hoidmise nõuded

(1) Kõikidel loomapidamishoonetel, kus peetakse üle 10 loomühiku loomi, peab olema lähtuvalt sõnnikuliigist sõnnikuhoidla või sõnniku- ja virtsahoidla.

(1) Loomapidamishoonel, kus peetakse loomi üle viie loomühiku, peab olema sõnnikuhoidla või sõnniku- ja virtsahoidla.

[RT I, 06.01.2016, 2 - jõust. 01.01.2023]

(2) Sõnnikuhoidla või sõnniku- ja virtsahoidla peab mahutama vähemalt kaheksa kuu sõnniku ja virtsa ning vajaduse korral, sõltuvalt loomapidamishoones kasutatavast tehnoloogiast, ka sealt pärit reovee. Sõnnikuhoidla mahutavuse kalkuleerimisel võib välja arvata loomade poolt karjatamisperioodil karjamaale jäetud sõnniku kogused.

[RT I, 06.01.2016, 2 - jõust. 16.01.2016]

(3) Loomapidamishoonel, kus kasutatakse sügavallapanutehnoloogiat ja mis mahutab käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud sõnnikukoguse, ei pea sõnnikuhoidlat olema. Kui loomapidamishoone ei mahuta lõikes 2 nimetatud sõnnikukogust, peab üle jääva koguse jaoks olema seda mahutav hoidla.

[RT I, 06.01.2016, 2 - jõust. 16.01.2016]

(3¹) Kui loomapidaja suunab sõnniku lepingu alusel hoidmisele või töötlemisele teise isiku hoidlasse või töötlemiskohta, peab loomapidamishoone kasutamisel olema tagatud lekkekindla hoidla olemasolu, mis mahutab vähemalt ühe kuu sõnnikukoguse.

[RT I 2009, 20, 131 - jõust. 18.04.2009]

(3²) Sõnnikuhoidlad, sõnniku- ja virtsahoidlad ning sügavallapanuga loomapidamishooned peavad olema lekkekindlad ning nende konstruktsioon peab tagama ohutuse ja lekete vältimise hoidla käitamisel, sealhulgas selle täitmisel ja tühendamisel.

[RT I, 06.01.2016, 2 - jõust. 16.01.2016]

(3³) Kui loomapidamishoones peetavaid loomi on 10 või vähem loomühikut ja seal tekib tahesõnnik või sügavallapanusõnnik, võib tekkivat sõnnikut ajutiselt enne laotamist või auna viimist hoiustada hoone juures veekindla põhjaga alal ja vihmavee eest kaitstult.

[RT I, 06.01.2016, 2 - jõust. 16.01.2016]

3³) Kui loomapidamishoones peetavaid loomi on viis või vähem loomühikut ja seal tekib tahesõnnik või sügavallapanusõnnik, võib tekkivat sõnnikut ajutiselt enne laotamist või auna viimist hoiustada hoone juures veekindla põhjaga alal ja vihmavee eest kaitstult.

[RT I, 06.01.2016, 2 - jõust. 01.01.2023]

(4) [Kehtetu - RT I 2004, 28, 190 - jõust. 01.05.2004]

(5) Haritaval maal on aunas enne laotamist lubatud hoida kuni kahe kuu jooksul vaid tahesõnnikut, mille kuivainesisaldus on vähemalt 20 protsenti ning mis ei ületa ühe vegetatsiooniperioodi kasutuskogust.
[\[RT I, 06.01.2016, 2](#) - jõust. 16.01.2016]

(6) Sügavallapanusõnnikut, mille kuivainesisaldus on vähemalt 25 protsenti ning mille kogus ei ületa ühe vegetatsiooniperioodi kasutuskogust, on aunas lubatud hoida kuni kaheksa kuu jooksul, teavitades sellest Keskkonnaametit vähemalt 14 päeva enne aunastamise alustamist.
[\[RT I, 27.12.2016, 2](#) - jõust. 06.01.2017]

(7) Tahe- ja sügavallapanusõnniku ladustamine auna on keelatud 1. novembrist kuni 31. detsembrini.
[\[RT I, 27.12.2016, 2](#) - jõust. 06.01.2017]

(8) Sõnnikuaun peab paiknema tasasel maal, vähemalt 50 meetri kaugusel pinnaveekogust, kaevust ja karstilehtrist. Sõnnikuauna ei tohi rajada maaparandussüsteemi dreenaazitoru kohale, kaitsmata põhjaveega, liigniiskele ega üleujutatavale alale.
[\[RT I, 06.01.2016, 2](#) - jõust. 16.01.2016]

(9) Sõnniku kompostimine käesoleva seaduse tähenduses on sõnniku aeroobne lagunemisprotsess, mille käigus orgaaniline aine laguneb mikro- ja makroorganismide toimel. Käesoleva seaduse tähenduses ei käsitleta sõnniku kompostimisena kompostimist kompostimisseadmetes.
[\[RT I, 27.12.2016, 2](#) - jõust. 06.01.2017]

(10) Sõnnikut tohib kompostida eelkõige sõnnikuhoidlas või haritaval maal aunas. Väljaspool ettevõtte sõnnikuhoidlat olevat kompostitava sõnniku kogust ei arvestata sõnnikuhoidla mahutavuse osana.
[\[RT I, 27.12.2016, 2](#) - jõust. 06.01.2017]

(11) Aunas on lubatud kompostida ainult sügavallapanusõnnikut, mille kuivainesisaldus on aunastamisel vähemalt 25 protsenti. Kompostitava sõnniku kuivainesisaldus määratakse ühesuguse tehnoloogiaga toodetud sõnnikust tootja kulul enne aunastamise alustamist vähemalt kord kahe aasta jooksul ühest proovist akrediteeritud laborianalüüsi meetodiga.
[\[RT I, 27.12.2016, 2](#) - jõust. 06.01.2017]

(12) Sõnniku kompostimise auna moodustamisest tuleb teavitada Keskkonnaametit vähemalt 14 päeva enne aunastamise alustamist.
[\[RT I, 27.12.2016, 2](#) - jõust. 06.01.2017]

(13) Kompostimine põllul aunas on lubatud mahus, mis ei ületa samale põllule käesoleva seaduse § 26¹ lõigetes 4¹ ja 4⁸ kehtestatud laotada lubatud toitainete piirnorme. Kompostitava sõnniku auna kõrgus auna moodustamise ajal võib olla maksimaalselt 2 meetrit ja auna kuju peab välistama sademete vee kogunemise aunale.
[\[RT I, 27.12.2016, 2](#) - jõust. 06.01.2017]

(14) Kompostitav sõnnik tuleb aunast põllule laotada hiljemalt 24 kuu jooksul pärast aunastamise alustamist.
[\[RT I, 27.12.2016, 2](#) - jõust. 06.01.2017]

(15) Komposti aunast äravedamise järgselt tuleb rohumaal asunud auna alus haljastada hiljemalt järgmise vegetatsiooniperioodi alguseks. Uut kompostitava sõnniku auna ei tohi paigutada samasse kohta laotamise järgselt viiel järjestikusel aastal.
[\[RT I, 27.12.2016, 2](#) - jõust. 06.01.2017]